

RENAȘTEREA

Onor. Biblioteca Universitară
Cluj
Piata Sf. Gheorghe

„Pliniți bucuria mea,
aceeaș gândind, aceeaș
dragoste având, un suflet
fiind, una cugetând.“

Filipeni 2, 2.

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Apare sub conducerea unui comitet

Redacția și Administrația :
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

ANIVERSARE

E un vechiu obicei al pământului, ca aniversarea evenimentelor, cari depășesc cadrul obișnuit al întâmplărilor de toate zilele, să fie sărbătorită, mai mult, sau mai puțin, în măsura importanței pe care o prezintă.

Fără îndoială, actul săvârșit la data de 1 Octombrie 1948 în capitala Ardealului, prin care s'a hotărât ruperea legăturilor cu Vaticanul și revenirea Românilor greco-catolici la sânul Bisericii strămoșești ortodoxe, a fost un eveniment, a cărui importanță nu poate fi trasă la îndoială.

Actul acesta „epocal“ cum l-a caracterizat Dl. Ministru al Cultelor, înseamnă în istoria sbuciumată a poporului nostru o cotitură cu perspective de zări mai senine.

Peste pagina înscrisă în viața poporului nostru iobag, prin viclene uneltiri și samavolnicie și prin care sufletul acestui popor blajin a fost frânt, timp de două secole și jumătate, s'a tras dungă. Dorul și visul curat, care a frământat atâta amar de vreme gândul și inima tuturor oamenilor de bine, a devenit realitate. Vrajba dintre frații de aceeași obârșie și strămoșească credință s'a mistuit ca ceața în lumina razelor solare. Eram acum iarăși un trup și un suflet. O turmă și un păstor. Și puteam rosti acum, cu sufletul încălzit de focul dragostei frățești:

„Ce bine și frumos este când frații se găsesc împreună“!

Desigur, ziua de 1 Octombrie 1949 — împlinirea unui an dela data memorabilă a reînchegării noastre sufletești — merita să fie sărbătorită.

Totuși, pentruca această aniversare să nu treacă la rubrica faptelor așa zise „diverse“

și lipsite de importanță, Prea Sfințitul Episcop Nicolae al Clujului a dispus, ca proximal număr al revistei „Renașterea“, organ oficial al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, să fie închinat aniversării actului de unificare.

S'a mistuit un an în negura vremii.

Privind în urmă, ne dăm perfect seama de greutatea pe cari le-am avut de întâmpinat.

pulare, revenirea Românilor la Biserica străbună, după o rătăcire de două secole și jumătate prin streini, a reușit în timp de un an. Cine dorește să cunoască în amănunțimi procesul de evoluție al „Unirei“ cu Roma Papală, îi stau la dispoziție paginile istoriei. Răsfoind aceste pagini, cei sceptici se vor putea lămuri și edifica complet.

În limbajul poporului se mai întrebuințează încă și astăzi, prin unele părți ale Ardealului, cuvântul „latină“ — cu accentul pe „a“ — ceea ce înseamnă

petrec vacanța de Crăciun în satul lui. Era fiu de preot. Într'o zi de praznic, asistând la slujba liturghiei, am constatat cu surpriză că moșneagul care a rostit din strană „Credeul“, a spus, cu voce profundă de bas — par'că-l aud —: „Și într'una sfântă sobornicească și Apostolicească Biserică“!...

Eram nedumerit. Indată după ieșitul din biserică, îl trăseși pe colegul meu de mâncă:

— Bine, mă, Nicule, tu ești ortodox!

— Ba mi-s greco-catolic.

— Fugi de-aci! Îți închipui că poți să mă duci cu zăhărelul?

— Ai cuvântul meu! Dacă nu mă crezi, întreabă-l pe tata.

În timpul mesei, îmi luai curaj:

— Părinte, eu știam că Nicu e greco-catolic.

— Este, nepoate! — răspunse părintele Vasile, foarte calm și luptându-se cu o pulpă de curcan.

— Și... Dvs.?...

— Și eu sunt greco-catolic!

— surâse părintele.

— Dar... moșul care a rostit astăzi „Credeul“, desigur e ortodox.

— Nici decât. E greco-catolic și el.

Făcui ochi mari.

— Bine, dar... „într'una sf. sobornicească“...

— Asta nu are importanță. Moșul rostește Credeul de cincizeci de ani. El așa l-a învățat. Și-apoi, între ortodocși și greco-catolici nu există în fond nici o deosebire. Obârșia credinței este aceeași. Suntem și unii și alții de ritul răsăritean.

Greutățile pe cari le-am avut de întâmpinat, în actul unificării, nu se datorează câtuși de puțin faptului că poporul ar fi fost strein de gândul de-a reveni la Biserica străbună. Necazul însă era, că multe sate, în deosebi pe Câmpie, nu aveau preoți. Păstorii sufletești, a căror datorie era să rămână lângă turmele cuvântătoare, îmbătați cu apă rece și mai catolici decât papa, o luaseră razna. Alții, lepădând rasa preotească și închipuindu-și că săvârșesc te miri ce act eroic, priveau nepăsători când morții din satul în care au deținut

I. P. S. Patriarhul Iustinian

Greutăți inerente oricărei acțiuni de proporții mari. Unificarea însă a reușit mult mai repede de cum își închipuiau aceia cari ne puneau bețe în roate și căutau să saboteze în fel și chip, prin cunoscutele sisteme iezuitice, actul propovăduit mereu și dorit de toți oamenii de bine, al unificării noastre sufletești. S'a dovedit și de data aceasta că prin dragoste se poate face mai mult decât prin ură.

Dacă sub stăpânirea absolutismului monarhic, de tristă pomenire, așa zisa „Uniație“ s'a rezolvat abia după aproape un secol de lupte și frământări, sub regimul democrației po-

un fel de resentiment, sau antipatie — să nu zic „oroare“ — pentru o persoană față de care poporul nu poate să se apropie sufletește.

Cine vrea să pătrundă sensul acestui cuvânt, nu are decât să-l analizeze.

Pentruca cititorii acestui articol să se poată convinge că poporul dela sate n'a știut să facă nicicând deosebire între cele două confesiuni surori — ortodoxă și unită — am să vă istorisesc o întâmplare pe care o mai păstrez încă și astăzi în cutia amintirilor din anii adolescenței.

Ca elev în clasa a opta liceală, un coleg mă invită să

ani de-arândul rolul de educatori duhovnicești, erau transportați la cimitir fără preot. Clopotele sunau în dangăt jalnic, poporul lăcrima, iar cucernicii părinți rămâneau în atitudine de... privitori ca la teatru. Desigur, își închipuiau că prin gesturi de sabotare vor putea zădărnici actul unificării. Sărmane castele, construite din carton!

La Episcopie se prezentau zi de zi delegații, cerând insistenț să li se trimită preoți. Sf. Patriarhie, profund înțelegătoare a greutăților pe care le întâmpinam, ne-a trimis misionari. Poporul i-a primit cu dragoste și bucurie.

Prin cursurile de îndrumare, la care au luat parte, în aceeași serie, preoți vechi ortodocși și reveniți, s'a încheiat și mai mult legătura sufletească. Povestind pe îndelete, în clipe de repaos și destăinuindu-și păsurile, simțeau și unii alții cum le picură în suflet nostalgia și

dragostea pentru fratele de care au trăit înstrăinați.

De-acum nu ne vom mai spune „noi“ și „voi“, ci numai „noi ortodocșii!“

Prin noua arondare a parohiilor, problema unificării se va rezolva complect.

Rezistență se mai găsește doar' ici-colo, la orașe. Oaze răslețite, care dacă nu au contat în trecut, cu atât mai vartos nu pot conta pentru viitor.

Anul ce a trecut a fost un an de grele încercări și multe neajunsuri, dar totuși bogat în rezultate.

Pătrunși de gândul bun și curat de a sta în slujba binelui obștesc, măruntele veleități se vor spălătați din zi în zi și vor dispărea, ca amintirea unui vis urât.

Strâns uniți în jurul Arhierilor noștri și conștii de datorita ce-o avem în slujba poporului, vom răzbi prin toate greutățile, căci cu noi este Dumnezeu!

Prot. SABIN TRUȚIA

GLAS NU IN PUSTIU

Este un adevăr verificat și răsverificat în istorie că *unirea face puterea*, iar desbinarea, slăbește, doboară și nimiceste.

Înalt Prea Fericitul Patriarh Iustinian din clipa în care a luat în mâinile Sale cărja de Păstor și de „părinte spiritual al neamului românesc“ s'a așezat cu amândouă picioarele pe stânca acestui adevăr punându-o în capul unghiului, ca pe ea să clădească noua istorie a Patriarhiei ortodoxe a Românilor și să facă din Patriarhia română un baldachin sfânt pentru toți fiii aceluiasi neam.

În cuvântarea rostită în fața Marelui Colegiu Electoral, cu prilejul alegerii ca Patriarh, la 24 Mai 1948, Înalt Prea Fericitul Iustinian preciza rostul Bisericii așa: „Biserica este chemată azi să purifice, să înnoiască și să înobileze viața omenească, propovăduind dreptatea și omenia, tuturor muncă pașnică, cinste și ordine; este chemată să imputernicească sufletul poporului dreptcredincios cu tăria iubirii, a solidarității și a *unirii*, ce trebuie să trăiască în regimul democratic al tinerei noastre Republici Populare.

„Pentru înfăptuirea acestor idealuri *cel dintâi și cel mai de seamă lucru pe care îl voi avea de făcut*, în hotarul tradițiilor bisericesti, este păstrarea credinței, care în decursul istoriei s'a arătat a fi o piatră de temelie tare, *înlăturând dureroasa spărtură, provocată de dușmani acum 250 de ani, credința unitară ortodoxă va deveni un chivot de mântuire și izvor nesecat de fapte rare și de propășire duhovni-*

cească și morală pentru poporul nostru“ († Iustinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române: Apostolat Social... Ed. II, pag. 120).

Iar în cuvântarea cu prilejul înscăunării se adresa fraților greco-catolici, direct, spunându-le:

„Nu vă mai lăsați amăgiți. Fiți vrednici români ca și înaintașii voștri, cari au păstrat cu viața lor tezaurul comun neamului românesc; toată legea și credința ortodoxă, din *liturgiile și slujbele Bisericii ortodoxe*, și care au murit cu nădejdea eliberării din jugul umilitor al tiraniei, când acest tezaur va înlesni revenirea voastră într'o singură Biserică, într'o singură credință, temelie nesdruncinată neamului și patriei.

„Ce ne mai desparte? Nimic altceva, decât credințioșia pe care încă o mai acordați cu supunere Romei! Înțoarceți-vă această credințioșie către Biserica neamului nostru, a strămoșilor noștri și ai voștri. Lăsați să biruiască în voi, nu amăgirile Romei, ci dragostea voastră de neam și țară...

„Odată cu inima plină de părintească dragoste vă întind și mâna mea frățească, *chemându-vă* cu cuvintele nemuritoare ale poetului: Hai să dăm mână cu mână cei cu inima română“ (idem. Apostolatul social pag. 140).

Chemarea aceasta a Înalt Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustinian, făcută în zi de îmbujorată de Florar nu a fost glas în pustiu, ci cuvânt care faptă s'a făcut și care ne prilejuește bucuria de a încresta pe răboj

aniversarea reîntregirii sufletești a neamului într'o singură Biserică — așa cum a mai fost.

La plinirea acestui act e bine să fie subliniați factorii hotărâtori care au concurat.

El a fost cu putință numai într'o orânduire ca și aceea de acuma.

Și înainte s'au ridicat glasuri de chemare la unire — dar au răsunit în pustiu. Pricinile sunt cunoscute și se poate reveni asupra lor, demascându-le.

Al doilea factor hotărâtor este personalitatea Înalt Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustinian.

Ridicat din pătura țărănească a trecut prin toate treptele slujirii în Biserică, dela cântăreț de strană, învățător, preot la țară și până la cea mai înaltă treaptă.

Și-a agonisit experiența tuturor stărilor și a cunoscut

realitatea așa cum este și așa cum poate să fie îndrumată.

Format în școala realismului, pe teren, nu și-a programat niciodată lucruri irealizabile, iar ceea ce a programat a și implinit. De aici, cuvântul Său este egal cu fapta. Pildă vie pentru oricine. Luându-și ca sarcină primă reîntregirea sufletească a neamului a plinit-o și o va desăvârși pentru că a intuit și intuieste fără greș.

Al treilea factor hotărâtor, de egală importanță îl constituie fostul cler greco-catolic cu poporenia lui, legați indisolubil, care au ascultat chemarea patriarhicească și au înscris în istoria noastră ziua de Duminecă 21 Octomvrie a anului jubilar 1948, în cetatea fostului Bălgrad, acum Alba-Iulia.

Cinste tuturor!

Prot. Dr. FI. MUREȘANU

CONFRUNTARE...

S'a implinit un un de când o mână de frați slujitori în strana cea mică a Bisericii românești s'au întâlnit la Cluj, au hotărât să rupă pecetea întărite la 1700 în cetatea Bălgradului și pornind la București au semnat revenirea la sânul Bisericii străbune, a celor îndepărtați prin vîregia vremilor. De un an de zile poporul românesc laudă pe Dumnezeu într'o singură strană. Unirea după care au insetat atâtea generații s'a înfăptuit și din experiența celor 250 de ani de desbinare neamales cu o lecție care nu va fi uitată: *neamul românesc va trebui să rămână, între orice împrejurări, una în credință*; nimeni și nimic nu va fi îngăduit să-l mai separe vreodată, căci desbinarea nu slujește intereselor noastre, ci totdeauna intereselor străine.

Iată pentru ce dăm astăzi mulțumită lui Dumnezeu că ne-a ajutat să plînm — măcar în parte — rugămîntea stăruitoare a Fifului Său Iisus Hristos: *ca toți să fim una*, unitate care, după cuvântul I. P. S. Iustinian, e socotită ca o „bunăvestire a întăririi ortodoxiei noastre și a consolidării și propășirii poporului și a patriei noastre“.

În acest ceas de istorică prăznuire am dori să trimitem un cuvânt de frățească chemare aceluia care stau încă în nedumerire și care judecă unfrea înfăptuită ca o abatere dela învățatura cea mântuitoare și ca o împietate adusă vrednicilor conducători și ierarhi din trecut, ale căror strădanii ar fi fost altele decât realizarea noastră de astăzi.

Vom face o singură confruntare cu unul din cei mai mari ierarhi pe care i-a avut Biserica Blajului: Mîropolitul Alexandru Nicolescu, pentru a limpezi nedumerirea fraților noștri și pentru a-l lămuri că: urmând și ei pasul celor mulți vor avea mîngăierea că plînm porunca lui Iisus Hristos Dumnezeu și dorința fferbinte a marelui Vlădica cu

suflet românesc din cetatea Blajului.

Desprindem câteva fragmente dintr'un interviu publicat în ziarul „Dîmineața“ din 6 Noemvrie 1936, la numai câteva luni după ocuparea scaunului de mîropolit. Iată ce răspunde Mîropolitul Nicolescu la întrebarea: care este punctul său de vedere față de unfrea celor două Biserici românești: „Mîntuitorul ne-a chemat „spre pace“ nu spre războiu; ne-a poruncit să ne iubim, nu să ne dușmănim; să ne rugăm și să lucrăm fiecare, nu să ne pierdem în certuri și dispute otrăvitoare de suflet. Noi credem în Hristos și vrem să-l plînm cu sfîntente porunca... E vorba doar de adevărații frați ai noștri. Acelaș sânge, acelaș graț, acelaș trecut de suferințe comune. Oasele părinților dorm amestecate în aceleași mormînte. Acelaș destin istoric, aceleași aspirații de viitor. *Suntem și trebuie să fim legați pe viață și pe moarte, inseparabil, organic*“ (Sublinierea e a noastră).

„Mai mult, frați suntem și pe planul de viață mai înaltă a credinței: același apostoli ne-au încreștinat. În strană cântăm la fel, din aceleași Mînee și Ceasloave bătrâne ne rugăm. De ce dar să ne certăm... Existența noastră paralelă să fie un isvor de emulație nobilă și binefătoare, până în *momentul ales de prona divină ca să fim o singură Biserică*, după dorința Domnului Hristos și în baza tradiției veacurilor celor dintâi, când am alcătuit o singură Biserică...“

Și „*momentul ales de prona divină*“ a fost cel din Octomvrie 1948. Nu este aceasta o frază potrivită la o situație, ci este credința noastră nestrămutată și nimic important sau neînsemnat în lumea aceasta, nu se întâmplă fără prevederea sau voinea providențială a lui Dumnezeu care toate le orînduiește spre binele veșnic al omenirii.

Dar Dumnezeu nu a lucrat direct,

ci prin oameni. El și-a ales instrumentele de lucru și nu este nimeni chemat să-l excepționeze alegerea făcută. Poate cineva s'ar fi crezut mai îndreptățit să participe la mărețul act al Providenței și fiindcă nu a fost ales, rămâne supărat pe dinafară. Noi putem să le servim acestora povăța evanghelică: să nu încerce a descifra planurile lui Dumnezeu și a scruta abisul înțelepciunii și al dragostei divine. Va fi zadarnic. Tot ce pot face este să adere cu sinceritate la unitatea credinței pe care a dorit-o și pentru care s'a rugat Mântuitorul Hristos, unitate care a fost și ținta spre care au os-

tenit toți înaintașii noștri pătrunși de adevărata dragoste evanghelică. Să ne aducem aminte de apostrofarea pe care o face la timpul său Fericitul Augustin: „cine nu iubeste unirea Bisericii, acela nu are dragostea lui Dumnezeu“.

Să se încadreze deci toți cei rămași pe dinafară în unitatea credinței mântuitoare și cu suflete curate să lucreze la desăvârșirea mai departe a acestei unități, până când vom reuși să înfăptuim întregul deziderat al Cărții sfinte: O singură turmă și un singur Păstor: Iisus Hristos Domnul nostru.

Pr. I. POP

POPAS ISTORIC

La 21 Oct. 1949 se împlineste un an dela Actul epocal al Reîntregirii Bisericii românești. Cu acest prilej să oprim cugetul asupra semnificației marelui act de reparație istorică din viața religioasă a poporului român.

Trăim într'o epură de mari schimbări și prefaceri sociale. În toate compartimentele vieții de stat se săvârșesc acte de prefaceri structurale. Timp de 250 de ani viața sufletească și religioasă a Românilor era sfârcată în două, din interese politice străine de conștiința și simțirea poporului. Experiența și adevărul istoric este, că deși s'au folosit mijloace felurite și s'au depus stărîni statornice, credincioșii români n'au fost convinși despre superioritatea unei Biserici din afară, ci au rămas în vechiul făgaș al tradiției Bisericii strămoșești. Cei drept o parte din cler a putut să fie cu supunere în slujba unui suprem cap bisericesc străin, — dar ei n'au reușit niciodată să înstreineze sufletul poporului de comoara tradiției religioase autohtone.

Noua conjunctură politică a regimului de democrație populară era unicul prilej istoric pentru a surpa vechea meteahnă și rană sufletească: desbinarea religioasă dela 1700, uneltită de politicianii habsburgi.

Actul de rupere a pecetilor este și rămâne un act de curaj și revoluționar

Ceea ce se dorea în masele credincioșilor dela 1918 încoace, încetarea luptei religioase, reparația unei nedreptăți istorice, marea operă de unificare religioasă a Românilor, s'a temeluit.

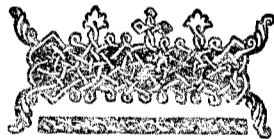
Cum a reacționat poporul față de înalta hotărîre înfăptuită cu concursul preoțimei?

Actul istoric de împreunarea credinței, n'a provocat rezistență, tulburări, sau frământări adânci. Poporul a văzut în acest act un proces firesc, o evoluție istorică normală. Viața religioasă a credincioșilor din ambele Biserici, manifestarea ei avea deja o unitate veche: cultul ortodox.

Expresionile liturgice specifice nu aduceau diferențieri în trăirea religioasă. Pe dreptul s'a spus și s'a calificat actul în sine și procesul în viața poporului nostru, ca o revoluție pașnică.

Temelia actului istoric este pusă. Pe aceasta succesiv trebuie să se clădească edificiul unității noastre religioase. Această operă revine preoțimei, ca să lucreze statornic în viitor pentru desăvârșirea lui. Este aceasta un imperativ evanghelic ca să rămânem „o turmă și un păstor“ (Ioan 10, 16),

Părintele CÂMPIAN

PROBLEMA MIRIDELOR

Insemnări pe marginea seminariilor de practică liturgică dela Centrul de Indrumare Preoțească din Cluj

În calitate de conducător al seminarului de liturgică la primele serii de preoți dela Centrele de Indrumare din Arad și Cluj, am avut prilejul să constat anumite idei și practici greșite ce s'au introdus în cadrul slujbelor liturgice ale Bisericii Ortodoxe (în special la liturgiile sf. Vasile cel Mare și Ioan Gurădeaur) sub influența catolicismului; semnez aici una dintre cele mai importante și anume chestiunea miridelor. Nu am intenția de a îmbrățișa aici problema în toată amploarea ei, ea neputând fi tratată în cadrul îngust al unui sau mai multor articole dintr'o foaie bisericească oficială, cu întreg aparatul științific necesar, dar voesc totuși ca din rândurile de față cu cernicii frați preoți să se convingă că este necesar — spre a se regăsi în cadrul tradiției liturgice ortodoxe — să se lăpăde de aceste idei și practici străine de rosturile liturgiilor bizantine, idei și practici care denaturează sensul genuin al diferitelor momente și acte din cadrul slujbei liturgice. De asemenea, nu intenționez să fac proces de conștiință nimănui deoarece — chiar dacă după marea act al revenirii, acestea mai persistă încă și acolo — aceasta se datorește nu vreunei intenții culpabile, ci necunoașterii adevărului.

Este știut de către toți cei ce cunosc liturgiile ortodoxe, că la rânduiala proscomidiei, după scoaterea agnețului pe sf. disc, se scot în urmă și miride (merides în grecește — părțicele) adică părțicele în onoarea sau „întru cinstea și pomenirea sfinților“ și pentru pomenirea celor ce au adus și cei pentru care s'au adus darurile, vii sau morți. De asemenea se știe că, după rânduiala Bisericii noastre, aceste părțicele rămân pe sf. disc alături de sf. agneț, în tot decursul sf. liturghii, până după împărțirea credincioșilor, când se varsă în sf. potir cu cuvintele: „spală, Doamne, păcatele...“. Potrivit cu învățătura și practica Bisericii ortodoxe, aceste miride după epicleză (rugăciunea de invocare a Duhului Sfânt pentru prefacerea darurilor) nu se transformă în trupul Domnului și este oprit a se împărții cineva cu ele, de asemenea, după turnarea lor în sf. potir, nimeni nu mai poate fi împărțit, ca nu cumva, din greșală, să fie împărțit cu miride și nu cu NI KA. În afară de alte te-

meuri liturgice care se pot aduce, singură practica aceasta străveche și unanimă a Bisericii noastre dovedește că prin epicleză, miridele nu se transformă în trupul Domnului. Acestei învățături însă îi contravine credința și practica Bisericii romano-catolice care, cu multe veacuri în urmă, a susținut și susține până astăzi că miridele se transformă și că, deci, credincioșii pot fi împărții cu ele. Această credință și practică Biserica romano-catolică a impus-o tuturor Bisericilor răsăritene care s'au unit cu ea, întrând astfel în uzul liturgic chiar al Bisericilor care au păstrat ritul bizantin.

Nu-i cazul a discuta problema miridelor în cadrul general al tuturor liturgiilor și deci și acelor apusene, fapt ce ar mări cadrul acestor însemnări, deși nu fără un real folos. Găsesc însă necesar să afirm că, în cadrul liturgiilor bizantine ce se slujesc în sfânta noastră Biserică, învățătura și practica noastră a susținut în mod permanent că miridele nu se transformă. Dacă totuși unii ar voi să cunoască și alte argumente pentru susținerea acestei teze — în afară de acele al credinței și practicii generale a Bisericii — voi încerca să formulez numai câteva dintre acestea.

1. Cunoașterii istoriei liturghiei bizantine știu că pe la sfârșitul veacului al 8-lea, întreaga proscomidie se făcea la începutul sf. liturghii. Această transpunere a proscomidiei — care odinioară se făcea abia înaintea anaferei euharistice (rugăciunea pentru aducerea sf. jertfe) — a fost determinată de încetarea disciplinei penitenței publice precum și a catehemenatului și anume în mod sporadic începând din sec. 5, iar în sec. 8-lea era generalizată. Cu toate acestea, chiar în această vreme, ritualul ei era aproape tot atât de redus ca și în perioada precedentă; despre acest lucru ne vorbește „Teoria mistică“ a sf. Gherman, patriarhul Constantinopolului, unul dintre cele mai însemnate comentarii liturgice din această vreme. Acest comentariu relatează despre proscomidie doar următoarele: „Liturghisitorii scot cu copia agnețul, îl pun pe sf. disc și toarnă în potir vinul și apa. Preotul pronunță apoi o rugăciune peste ele, învălește și tămăduiește“. Teoria mistică însă prin explicarea mistică pe care o dă acțiunii scoaterii sf.

FOILETON

Discursul Mitropolitului Nicolae al Crutișelor

la Congresul Păcii dela Paris din 22 Aprilie 1949

Biserica ortodoxă rusă prin Patriarhul său Alexie al Moscovei și întregul Rusii prin „chemarea sa pentru pace“ publicată în presă, și-a dat binecuvântarea sa marelui protest împotriva unei noi furtuni războinice și pentru unirea tuturor apărătorilor păcii de pe pământ.

Acum, noi reprezentanții Bisericii ortodoxe ruse, voim să spunem în fața congresului mondial al apărătorilor Păcii, că poporul nostru rusesc nu vrea război, asupra nimănui nu vrea să se năpăstuiască, urește însuși gândul războiului și este ocupat total cu munca pașnică și

grăia de fericirea sa și înflorirea patriei sale.

Și în bisericile noastre se înalță rugăciuni pentru pacea a toată lumea și pentru bunele roade ale muncii pașnice a poporului.

Ca membru al comisiei extraordinare de Stat pentru cercetarea atrocităților comise de ocupanții germano-fasciști și ai colaboratorilor lor în ultimul război, eu am fost în multe provincii ale țării noastre, imediat după eliberarea lor de temporală ocupație fascistă. Eu am văzut la fața locului distrugerii de nedescris făcute de barbarii veacului al 20-lea. Orașe, biserici, școli, spitale, orfelinate distruse și sute de mii de oameni omorâți în chip barbar; un adevărat ocean de sânge și lacrimi, față ce apărea privirii fiecăruia care intra pe pământul curățit de dușman. Comori ce nu se pot restaura, monumente de artă — mândria omenirii și istoriei ei, creația mâinilor genului omenirii, roade ale unei munci inspirate și stăruitoare de veacuri, cu ce ură sacrilegă au

fost distruse în câteva ore, de oameni ce se numeau purtători ai culturii, apărători ai civilizației apusene, — aceste sunt urmele cunoscute tuturor, ale acelei ofensive turbate a urei contra a tot ce nu e „aric“.

Cine dintre noi a uitat aceasta? Și față încă se văd prin orașele Rusiei și ale Europei apusene ruini negrite, încă văduvele nu și-au lăsat doliul după soții uciși, mamele își plâng încă pe fiii dispăruți și în tăină nădăjdutesc în minunea întoarcerii lor și noii gropari își aprind iarăși făclile lor sinistre.

Pe care din noi nu ne cutremură setea ce a cuprins pe noii pretendenți la dominația mondială de a repeta o nouă ofensivă, încă mai teribilă, împotriva popoarelor democratice iubitoare de pace, ofensivă al căreia sfârșit va aduce grele suferințe pentru omenire?

Mulți dintre ațâțătorii noului război se socotesc și se numesc pe sine creștini. Noi slu-

Deci scopul botezului este tocmai fertarea păcatelor.

Aceaste nu s'a putut realiza nici înainte și nici în urma botezului, ci deodată cu el, pentru că în Faptele Apostolilor, cap. 2, v. 41, se spune: „Iar ei primind cu dragoste cuvântul Lui, s'au botezat; și s'au adăugat în ziua aceea ca la trei mii de suflete.

Prin urmare, ca la trei mii de suflete, cari s'au adăugat Bisericii, nu puteau fi primiți, dacă ar fi rămas în stare de păcătoșenie.

Că botezul e o taină care curăță păcatele, vedem și din cuvintele lui Anania rostite către Saul: „Și acum ce mai aștepti? Scoală-te și te botează și îți spală păcatele tale, chemând numele Domnului“. (Fapt. Ap. 22, 16). „Botează-te și-ți spală păcatele“ sunt momente simultane petrecute deodată și în același timp, deci între botez și fertarea păcatelor este o legătură indisolubilă, apa ca parte vizibilă, iar ca parte nevi-

zibilă este harul, lucrarea Duhului Sfânt.

Îmbinarea acestor două elemente formează principiul unei noi vieți. Așa ne spune sf. Apostol Pavel: „Nu pentru faptele dreptății pe care le-am făcut noi, ci după a lui milă ne-a mântuit pe noi prin bala nașterii celei de a doua și a înnoirii Duhului Sfânt“. (Tit 3, 5).

Iar sf. Apostol Petru zice: „Așa și pe voi, lucrul cel închipuit (prin apă), adevărat botezul vă mântuește, nu ca spălarea necurăței trupesti, ci ca îndreptarea cugetului celui bun către Dumnezeu, prin învierea lui Iisus Hristos“. (I Petru 5, 21).

Deci, nu un simbol este botezul, ci o taină sfântă, așezată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos ca mijloc al mântuirii, adică al fertării de păcatul strămoșesc, precum și de celelalte păcate personale, al îndreptării, al sfințirii și al primirii în Biserica creștină.

Prot. Dr. Gh. SOFIAN
(Va urma)

Păstorul în mijlocul turmei

În ziua de 4 Sept. a. c. P. S. Episcopul Nicolae își îndreaptă pașii arhierestri spre frunza parohie Monor, jud. Năsăud. La intrarea în comună este întâmpinat de către Președintele Sfatului Popular din loc, de unde însoțit de un mare grup de credincioși, parcurge drumul pe jos până la biserică, în răsunet de cântări duhovnicești.

La intrarea în grădina bisericii este binevenat de către Părintele Protopop Județean Gh. Zagrai, care prin cuvinte pline de căldură, salută pe înaltul ierarh. La ușa bisericii Părintele localnic Teodor Adace, împreună cu un sobor de 7 preoți bineventează pe Bunul Păstor, rugând pe Bunul Dumnezeu să-i binecuvinteze opera misionară.

P. S. Sa răspunde printr'o scurtă cuvântare ruptă din inimă, evidențind curățenia portului care este simbol al curățeniei sufletești.

După sf. Liturghie Arhierescă P. S. Nicolae tâlmăcește Evanghelia zilei, vorbind despre bunătatea lui Dumnezeu. După sf. Liturghie înaltul

oaspe a luat masa în casa ospitaleră a Păr. Teodor Adace, iar la orele trei își continuă drumul misionar pe valea Șteului. În parohia Șteu este primit cu cântece și flori din partea poporului credincios în frunte cu Dl Nicolae Cucu, învățător, care i-a urat bunvenit.

La orele 4.30 la intrarea în grădina bisericii din comuna Mărișel, P. S. S. este primit de către buni credincioși localnici în frunte cu Vasile Luca, Președintele Sfatului Popular, iar la intrarea în biserică din partea vrednicului Părinte Alexandru Pop.

La serviciul Vecernei P. S. Sa a vorbit despre credință, spunând că ea a fost salvarea noastră în decursul veacurilor, spunând „cine nu-i credincios Bisericii nu poate fi bun slujitor nici țării și nici neamului“.

Peste noapte P. S. Sa, împreună cu însoțitorii, au fost găzuști de către Păr. Alex. Pop, de unde a doua zi s'a reintors la Reședința din Cluj.

Prot. Dr. I. MOLDOVAN

EVANGHELIA

PORUNCA IUBIRII

Sf. Evanghelie dela Luca VI, 31 și Matei VI, 39—48 cuprinde îndemnuri cu privire la aplicarea poruncii iubirii, în viața de toate zilele. Zilnic, se oferă ocazii și situații, în cari virtutea iubirii este pusă la încercare. Nu-i lucru ușor să iubești așa cum pretinde sf. Evanghelie. Numai omul superior, creștinul adevărat, este capabil să aplice porunca din sf. Evanghelie dela Luca, VI, 35, pentru că numai omul superior este capabil de sacrificiu, în așa măsură încât pe cel rău să nu-l distrugă, ci să-l înalte, împlânzindu-l prin iubire. Iisus Hristos, prin iubire, a dezarmat pe cei mai furioși dușmani ai Săi, iar din cei mai simpli oameni, a făcut eroi.

Iubirea este porunca supremă și legea fundamentală a creștinismului. Dumnezeu este iubire. Din El izvoarește iubirea și la El trebuie să se întoarcă orice iubire. Creația, Mântuirea, Providența, sunt acte ale iubirii divine. Omul este creat din iubire, și nu poate trăi fără iubire, căci prin această virtute ajunge la desăvârșire. Cel ce are iubire, are toate virtuțile, căci iubirea cuprinde toate virtuțile. Cu drept cuvânt se spune, că sufletul omului este atât

de mare, cât de mare este iubirea lui. Într'adevăr iubirea, între celelalte virtuți este ca și soarele între celelalte stele: Le dă lumină și căldură.

Omul trebuie să-l iubească pe semenul său, căci nu poate iubi pe Dumnezeu, pe care nu l-a văzut, dacă nu-l iubește pe aproapele pe care l-a văzut (I, Ioan 4, 20).

Omul trebuie să iubească pe semenul său pentru că trebuie să vadă în el făptura minunată a lui Dumnezeu.

În viața de toate zile oamenii se lasă conduși mai mult de rațiune decât de inimă.

Rațiunea a creiat și creiază încă multe lucruri bune și folositoare, dar alături de rațiune să fie și (iubirea) inima, căci altfel născocirile rațiunii se îndreaptă spre distrugerea omului, iar nu spre fericirea lui. Dacă între oameni, ar avea un rol de frunte iubirea, sau măcar un rol mic alături de rațiune, atunci multe rele ar pieri dintre oameni.

Intruparea Mântuitorului, a fost un act de iubire nemărginită pentru oameni. Fiul lui Dumnezeu, Cel născut din veci, se umilește din iubire, coboară din slava Tatălui și

și ia chip de rob, ca să arate tuturor veacurilor, că „pacea și bună-voință între oameni“, începe cu un act sublim de iubire și de sacrificiu.

In toate faptele noastre, în care

vrem binele, pacea și fericirea oamenilor, urmând pilda Mântuitorului alături de rațiune, să punem deci iubirea și sacrificiul.

Prof. D. BODEA

APOSTOLUL

Suferința Apostolului Neamurilor

Înțelegerea Slujbelor divine, în general, și mai ales a Evangheliilor și Apostolilor, este una din condițiile de capetenie spre o trăire a Învățăturii Divinului Dascăl.

Și dacă este aproape regulă generală în Biserica noastră, de a se predica la fiecare Liturghie, având ca punct de plecare evanghelia zilei, nu tot așa se întâmplă cu tâlmăcirea apostolului, care, ca și evanghelia, conține aceleași dumnezeiești învățături, dar care se reduce doar la o cifre cântată, de cele mai multe ori neînțeleasă, și astfel par'că a intrat în „firea lucrurilor“ ca Apostolul să primească o mai puțină însemnătate. Nimic mai greșit. Iată un motiv, care ne-a determinat să pornim la drumul vestirii prin tâlmăcirea a apostolilor liturgici, în nădejdea că ele vor servi ca material de predică fraților preoți, la Școlile Duminecale, iar creștinilor cititori, spre zidire duhovnicească.

... Că Apostolul Pavel a fost învrednicit de multe daruri și vedenii, cari toate l-au fost descoperite de Domnul, aceasta pentru bunul și osârduitorul creștin în cele ale Bisericii Noului Testament, este un lucru bine cunoscut. Și în Epistola a II Cor. 12 v. 1, ca și la I Cor. 14 v. 18, precum și la Galateni 1, v. 12, ne sunt adeverite aceste vedenii și sfinte descoperiri. Istoriceste vorbind, vedenia aceasta a avut loc în Antiohia în anul 43; o vedenie spirituală, în care el a fost înălțat până la nori în cerul întâu, în cerul al doilea în care se află stelele și în cerul al treilea, cerul sfinților, cerul lui Dumnezeu. Ce a văzut acolo sunt lucruri atât de mari și atât de înălțătoare încât, cuvintele omenești nu sunt spre a le putea reda în toată măsura lor. Descoperirile fiind de natură dumnezeiască, tot așa sunt a se și înțelege. Lauda se cuvîne Descoperitorului, lui Dumnezeu. Noi, nu ne putem lauda decât în neputințele noastre.

Dumnezeu pe cel ce-l iubește îl și încearcă; asemenea și cu Sf. Pavel: a trimis asupra lui boli și multe încercări, cari l-au împiedecat dela lucru și dela apostolie. Dumnezeu Apostol însă a știut că toate sunt încercările Cereșului Tată, care prin diavol, îl pune în cumpănă țării credinței. Cartea dreptului Iov îl era pildă vie și el însuși ne mărturisește în I Cor. 5 v. 5.

În toate aceste încercări, rugăciunea l-a fost singura nădejde, prin ea vorbea, prin ea cerea lui Dumnezeu scăpare și izbăvire. Cea de a treia rugăciune este învrednicită de o nouă descoperire: Fiul mărturisește lui Pavel pentru Tatăl, căci este voia de Sus, este pronia Cerului, ca Apostolul să-și arate toată răbdarea și toată vrednicia sa.

Din acest moment, parcă o nouă cale se deschide, nu se mai roagă decât să fie învrednicit până la capăt să-și poarte „cununa“.

Conduc de principiul evanghelic dela Matei 5 v. 11, el a răbdat toate prigonitorile timp de 30 ani, înfruntându-le toate cu deosebită vrednicie, la sfârșit dându-și și viața pentru Hristos. Se știe doar că ceasul prigoanei a început din Damasc, la porunca crudului Areta împăratul Arabiei de Munte, în anul 38 dela Hristos, când a scăpat doar datorită dragostei fraților cari l-au slobozit într'o coșniță pe o fereastră pe zidul cetății, și s'a terminat la anul 67, prin moarte mucenicească la Roma.

... Suferința este cununa cea mai scumpă creștinului, fără de care nu se poate incununa cineva în Legea lui Hristos, ne-o spune Apostolul la II Timot. 2, 5 și ne-o mărturisește evanghelistul Matei la c. 10, 18.

Creștine și frate, ia aminte la suferința Apostolului Pavel și fi pildurilor și plinilor a ei.

Prot. GH. COMAN

Cronica Evenimentelor

INTERNE

Ziua de 2 Octombrie — ziua internațională a luptei pentru Pace, a fost sărbătorită cu multă însuflețire de către toți oamenii muncii dela noi din țară.

Pretutindenea, în cuvântările ținute, s'a arătat că frontul păcii e mai tare de cât oricând. Sub steagul păcii în lume, luptă sute de milioane de oameni. Popoarele lumii nu cerșesc pacea, ele luptă și o impun.

EXTERNE

Ziua internațională a luptei pentru Pace, a fost sărbătorită și la Moscova cu mare fast.

În rezoluția adoptată cu acest prilej, oamenii muncii din Moscova adresează un apel tuturor partizanilor păcii, cerându-le să nu uite că apărarea păcii este cauza popoarelor din întreaga lume.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 6428/1949.

Comunicat

În editura Episcopiei noastre a apărut o nouă carte de mare folosință pentru obștea creștină: „Pâinea

Vieții“, carte de rugăciuni.

Condițiunile excepționale în care am putut edita această carte de rugăciuni și costul ei redus ne întăresc credința că ea va fi mult căutată în lumea credincioșilor.

